

Υπόθεση C-224/24

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

25 Μαρτίου 2024

Αιτούν δικαστήριο:

Consiglio di Stato (Ιταλία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

21 Μαρτίου 2024

Εκκαλούσα:

Società Eredi Raimondo Bufarini Srl – Servizi Ambientali

Εφεσίβλητοι:

Ministero dell'Interno

Ministero della Transizione Ecologica

Comitato tecnico regionale delle Marche

Coordinamento per l'uniforme applicazione sul territorio nazionale di cui all'art. 11 del D.Lgs. 105/2015

Παρισταμένων των:

Regione Marche

FP

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Έφεση ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία) κατά απόφασης του Tribunale amministrativo regionale per le Marche (διοικητικού πρωτοδικείου Περιφέρειας Μάρκε, Ιταλία) σχετικά με προειδοποίηση συμμόρφωσης που εξέδωσε η Comitato tecnico regionale (περιφερειακή τεχνική επιτροπή, στο εξής: C.T.R.) της Περιφέρειας Μάρκε (Ιταλία) κατά της εκκαλούσας, κατ' εφαρμογήν εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά της οδηγίας 2012/18/ΕΕ στην εσωτερική έννομη τάξη.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 3 και 7 της οδηγίας 2012/18/ΕΕ. Ειδικότερα, ζητείται να διευκρινιστεί η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στους εν λόγω κανόνες σε σχέση με την πρακτική φορέα εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων η οποία συνίσταται στην παρακολούθηση της ποσότητας των επικίνδυνων ουσιών, καθώς και σε σχέση με εθνική νομοθεσία που προβλέπει έναν και μόνο τρόπο κοινοποίησης στις αρχές των πληροφοριών σχετικά με την επεξεργασία των ουσιών αυτών.

Προδικαστικά ερωτήματα

A) Αντιβαίνει στον ορισμό της «ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών» του άρθρου 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ πρακτική κατά την οποία η πρόβλεψη ποσοτήτων επικίνδυνων ουσιών σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων υπόκειται σε επιχειρησιακή διαδικασία που εφαρμόζει ο φορέας εκμετάλλευσης (και, ενδεχομένως, κατοχυρώνεται στην άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 23 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ ή στο άρθρο 4 της οδηγίας 2010/75/ΕΕ), η οποία, χαρακτηρίζοντας τα απόβλητα ως μείγματα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 11, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ, προβλέπει συνεχή παρακολούθηση της ποσότητας των επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν στην εγκατάσταση και διασφαλίζει ότι δεν σημειώνεται υπέρβαση της κατώτερης και της ανώτερης βαθμίδας που προβλέπονται στο παράρτημα I, στήλη 2 και στήλη 3, αντιστοίχως, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ;

B) Αντιτίθεται το άρθρο 7 της οδηγίας 2012/18/ΕΕ, το οποίο προβλέπει ότι ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται να διαβιβάζει «στην αρμόδια αρχή κοινοποίηση» που να περιέχει τα στοιχεία τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, ερμηνευόμενο σύμφωνα με τις αρχές του ανταγωνισμού και της ελευθερίας εγκατάστασης, σε κανονιστική ρύθμιση όπως αυτή του άρθρου 13, παράγραφοι 1, 2 και 5, του νομοθετικού διατάγματος 105/2015, που προβλέπει ότι η γνωστοποίηση των στοιχείων πρέπει να γίνεται αποκλειστικώς με «κοινοποίηση, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 5» (παράγραφος 1), «υπογράφεται με τη μορφή υπεύθυνης δήλωσης σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία» (παράγραφος 2) και «διαβιβάζεται από τον φορέα εκμετάλλευσης στους αποδέκτες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σε ηλεκτρονική μορφή, με χρήση των υπηρεσιών και των μέσων ηλεκτρονικής αποστολής που διατίθενται μέσω του καταλόγου των μονάδων που ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρά ατυχήματα κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3» ή «αποκλειστικώς με ψηφιακώς υπογεγραμμένο πιστοποιημένο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο» (παράγραφος 5), εξαιρουμένου του τρόπου γνωστοποίησης μέσω «επιχειρησιακής διαδικασίας που εφαρμόζεται από τον φορέα εκμετάλλευσης», η οποία περιλαμβάνει τη συνεχή παρακολούθηση της ποσότητας επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν στην εγκατάσταση και εξασφαλίζει ότι δεν σημειώνεται υπέρβαση της κατώτερης και της ανώτερης βαθμίδας που

προβλέπονται στο παράρτημα I, στήλη 2 και στήλη 3, αντιστοίχως, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2012/18/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου (στο εξής: οδηγία 2012/18): άρθρα 3 και 7.

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Decreto legislativo del 26 giugno 2015, n. 105 - Attuazione della direttiva 2012/18/UE relativa al controllo del pericolo di incidenti rilevanti connessi con sostanze pericolose (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 105, της 26ης Ιουνίου 2015, περί μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη της οδηγίας 2012/18/ΕΕ για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες· στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 105/2015), της λεγόμενης «νομοθεσίας Seveso» (όπως αναπτύχθηκε με την πάροδο του χρόνου: προεδρικό διάταγμα 175 του 1988 για τη μεταφορά της πρώτης οδηγίας Seveso 82/501/ΕΟΚ· νομοθετικό διάταγμα 334 του 1999 για τη μεταφορά της οδηγίας Seveso II 96/82/ΕΚ· νομοθετικό διάταγμα 105/2015 για τη μεταφορά της οδηγίας Seveso III 2012/18/ΕΕ): άρθρα 3 και 13.

Το άρθρο 3, στοιχείο η, του νομοθετικού διατάγματος 105/2015 ορίζει την έννοια της «ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών», επαναλαμβάνοντας τη διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ.

Το άρθρο 13 του νομοθετικού διατάγματος 105/2015, το οποίο επαναλαμβάνει, με τη σειρά του, τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ, υποχρεώνει τον φορέα εκμετάλλευσης «να διαβιβάζει, με τον τρόπο που αναφέρεται στην παράγραφο 5», δηλαδή «σε ηλεκτρονική μορφή, χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες και τα μέσα ηλεκτρονικής αποστολής που διατίθενται μέσω του καταλόγου των μονάδων που ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρά ατυχήματα κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3» ή «αποκλειστικώς με ψηφιακώς υπογεγραμμένο πιστοποιημένο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο», «κοινοποίηση, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 5» του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος, η οποία περιλαμβάνει τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 2. Η κοινοποίηση αυτή πρέπει να υπογράφεται με τη μορφή υπεύθυνης δήλωσης, με ανάληψη της ποινικής ευθύνης σε περίπτωση ψευδών δηλώσεων (άρθρα 46, 47 και 76 του προεδρικού διατάγματος 445 της 28ης Δεκεμβρίου 2000 περί κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων σχετικά με τα διοικητικά έγγραφα), χωρίς να επιτρέπονται ισοδύναμοι τρόποι επικοινωνίας που δεν προβλέπουν ποινική ευθύνη.

Σύμφωνα με την ιταλική κανονιστική ρύθμιση, που επί του παρόντος στηρίζεται στο νομοθετικό διάταγμα 105/2015 και τα παραρτήματά του:

- η νομοθεσία Seveso δεν εφαρμόζεται σε μονάδες όπου οι επικίνδυνες ουσίες δεν υπερβαίνουν τη βαθμίδα που καθορίζεται στη στήλη 2 (κατώτερη βαθμίδα)·
- αντιθέτως, όταν η ύπαρξη επικίνδυνων ουσιών βρίσκεται μεταξύ της βαθμίδας που καθορίζεται στη στήλη 2 (κατώτερη βαθμίδα) και της βαθμίδας που καθορίζεται στη στήλη 3 (ανώτερη βαθμίδα), εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν τις λεγόμενες «μονάδες κατώτερης βαθμίδας»·
- όπου, τέλος, υπάρχει υπέρβαση της βαθμίδας που καθορίζεται στη στήλη 3, η νομοθεσία εφαρμόζεται πλήρως (στις λεγόμενες «μονάδες ανώτερης βαθμίδας») (βλ. άρθρο 3 του νομοθετικού διατάγματος 105/2015).

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η εκκαλούσα της κύριας δίκης είναι φορέας εκμετάλλευσης εγκατάστασης επεξεργασίας υγρών αποβλήτων, επικίνδυνων και μη, βάσει ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής άδειας που εκδόθηκε από την αρμόδια επαρχιακή αρχή. Η άδεια αυτή παρέχει στην εν λόγω εταιρία τη δυνατότητα να αποθηκεύει έως 800 τόνους επικίνδυνων αποβλήτων και να επεξεργάζεται έως 200 τόνους τέτοιων αποβλήτων ημερησίως.
- 2 Στις 7 Νοεμβρίου 2019, ο Γενικός Διευθυντής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Μάρκε (Ιταλία), υπό την ιδιότητά του ως προέδρου της τεχνικής επιτροπής της εν λόγω περιφέρειας, συγκρότησε ομάδα εργασίας στην οποία ανατέθηκε η σύνταξη εκθέσεως επί του ζητήματος εάν η εγκατάσταση που εκμεταλλεύεται η εκκαλούσα έπρεπε να υπαχθεί στη νομοθεσία για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων που σχετίζονται με επικίνδυνες ουσίες. Μετά το πέρας της έρευνάς της, η εν λόγω ομάδα εργασίας έκρινε ότι η επίμαχη εγκατάσταση επεξεργασίας δεν μπορούσε να εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της προπαρατεθείσας νομοθεσίας.
- 3 Με απόφαση της 28ης Μαΐου 2020, η Περιφερειακή Τεχνική Επιτροπή της περιφέρειας Μάρκε, αποδεχόμενη τα πορίσματα της εν λόγω ομάδας εργασίας, όχλησε την εκκαλούσα να συμμορφωθεί προς την προαναφερθείσα κανονιστική ρύθμιση. Αφού πληροφορήθηκε ότι η εκκαλούσα είχε θεσπίσει νέα διαδικασία ελέγχου των επικινδύνων ουσιών της μονάδας, η ίδια Επιτροπή, με απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020, όχλησε εκ νέου την εκκαλούσα, καλώντας την να συμμορφωθεί προς την ίδια κανονιστική ρύθμιση ή, εναλλακτικώς, να περιορίσει τη χρήση των δεξαμενών που βρίσκονταν στην εν λόγω μονάδα κατά τρόπον ώστε να μην σημειώνεται υπέρβαση των προβλεπομένων ορίων.
- 4 Η εκκαλούσα προσέβαλε την απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2020 ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per le Marche (διοικητικού πρωτοδικείου της

περιφέρειας Μάρκε), το οποίο απέρριψε την προσφυγή με απόφαση της 23ης Ιουνίου 2021.

- 5 Η εκκαλούσα άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας). Ζήτησε, μεταξύ άλλων, από το αιτούν δικαστήριο να υποβάλει στο Δικαστήριο, για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, το ερώτημα αν, για τον προσδιορισμό των επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν σε μια μονάδα, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18, ο φορέας εκμετάλλευσης της μονάδας αυτής μπορεί να θεσπίσει διαδικασία παρακολούθησης των ποσοτήτων των επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν στην εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων που εκμεταλλεύεται, προκειμένου να μην σημειώνεται υπέρβαση των βαθμίδων που καθορίζονται στο παράρτημα I, στήλες 2 και 3, της οδηγίας αυτής.
- 6 Με τη μη οριστική απόφασή του 490 του 2022, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα τρία προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της υποθέσεως C-144/22:
- 7 «Α) Επιβάλλει, κατ' ορθή ερμηνεία, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ σε εθνικό δικαστήριο, του οποίου οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, υποχρέωση υποβολής προδικαστικού ερωτήματος επί ζητήματος ερμηνείας του δικαίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] που επηρεάζει ουσιωδώς τη διαφορά της κύριας δίκης, ακόμη και αν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη ερμηνευτικής αμφιβολίας ως προς την έννοια της οικείας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης [...], πλην όμως δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί κατά τρόπο εμπεριστατωμένο, από υποκειμενική άποψη, όσον αφορά τη στάση άλλων δικαιοδοτικών οργάνων, ότι η ερμηνεία την οποία δίδει το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο είναι η ίδια με εκείνη που ενδέχεται να δοθεί από τα δικαστήρια άλλων κρατών μελών και από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφόσον επιληφθούν ταυτόσημου ζητήματος;
- 8 Β) Είναι δυνατόν, προκειμένου να διασφαλισθούν οι συνταγματικές και ευρωπαϊκές αξίες της ανεξαρτησίας του δικαστή και της εύλογης διάρκειας των διαδικασιών, να ερμηνευθεί το άρθρο 267 ΣΛΕΕ υπό την έννοια ότι αποκλείει το ενδεχόμενο υπαγωγής των δικαστών του εθνικού ανωτάτου δικαστηρίου, το οποίο εξέτασε και απέρριψε το αίτημα για υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως με αντικείμενο την ερμηνεία του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αυτοδικαίως ή κατά τη διακριτική ευχέρεια του μοναδικού διαδίκου που ασκεί το ένδικο μέσο, σε διαδικασία λόγω αστικής και πειθαρχικής ευθύνης;
- 9 Γ) Αντιβαίνει στον ορισμό της “ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών” στο άρθρο 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ η πρακτική κατά την οποία οι ποσότητες επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων καθορίζονται βάσει επιχειρησιακής διαδικασίας που εφαρμόζει ο φορέας εκμετάλλευσης (και, ενδεχομένως, κατοχυρώνεται στην άδεια που προβλέπεται στο άρθρο 23 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ ή στο άρθρο 4 της οδηγίας 2010/75/ΕΕ), η

οποία, χαρακτηρίζοντας τα απόβλητα ως μείγματα κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 11, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ, προβλέπει συνεχή παρακολούθηση της ποσότητας των επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν στην εγκατάσταση και διασφαλίζει ότι δεν σημειώνεται υπέρβαση της κατώτερης και της ανώτερης βαθμίδας που προβλέπονται στο παράρτημα I, στήλη 2 και στήλη 3, αντιστοίχως, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ;»

- 10 Με διάταξη της 15ης Δεκεμβρίου 2022 στην υπόθεση C-144/22, το Δικαστήριο αποφάνθηκε (συνοπτικά):
- 11 α) επί του πρώτου ερωτήματος, ότι το εθνικό δικαστήριο μπορεί να μην υποβάλει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, αν «έχει σχηματίσει την πεποίθηση» ότι «τα λοιπά δικαστήρια τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας των κρατών μελών και το Δικαστήριο θα συμμερίζονταν την ανάλυσή του», λαμβανομένων υπόψη των ερμηνευτικών κριτηρίων που εκτίθενται στις σκέψεις 36 έως 42 και των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 43 έως 45 της διατάξεως του Δικαστηρίου·
- 12 β) επί του δευτέρου ερωτήματος, ότι εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο «που φέρει την ευθύνη της εκδοθησομένης δικαστικής αποφάσεως» να εκτιμήσει την αναγκαιότητα προδικαστικής αποφάσεως και ότι το Δικαστήριο δεν οφείλει να απαντήσει όταν «η ερμηνεία την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης [ή] αν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως» (σκέψη 57 της διατάξεως στην υπόθεση C-144/22)·
- 13 γ) επί του τρίτου ερωτήματος, το οποίο υποβλήθηκε για την περίπτωση αρνητικής απαντήσεως του Δικαστηρίου στα προηγούμενα ερωτήματα, το Δικαστήριο επισήμανε ότι από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το τρίτο ερώτημα υποβλήθηκε μόνο για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα και ότι, λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο ερώτημα αυτό, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.
- 14 Η υπόθεση επανήλθε ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας).
- 15 Με υπόμνημα της 19ης Ιουνίου 2023, η προσφεύγουσα [και ήδη εκκαλούσα ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας)] ζήτησε εκ νέου την υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 16 Βάσει των ενδείξεων που παρέσχε το Δικαστήριο επί των τριών προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στην υπόθεση C-144/22, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) φρονεί, όσον αφορά τα δύο πρώτα ερωτήματα, σχετικά με τη φύση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και τις ιδιαιτερότητες της ιταλικής εθνικής νομοθεσίας περί αστικής ευθύνης του δικαστή, ότι πρέπει να λάβει υπόψη τις απαντήσεις του Δικαστηρίου και ότι πρέπει να επιλύσει το ζήτημα με ερμηνεία σύμφωνη με τις ενδείξεις που παρέσχε το Δικαστήριο.

- 17 Επί του τρίτου ερωτήματος, που αφορά την κανονιστική ρύθμιση της υπό κρίση υποθέσεως (τη λεγόμενη «νομοθεσία Seveso»), το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) φρονεί ότι οι αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία που είναι κρίσιμες για την έκδοση αποφάσεως, ιδίως όσον αφορά την έννοια της «ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών» στο άρθρο 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ και της φράσης «κοινοποίηση στην αρμόδια αρχή» του άρθρου 7 της εν λόγω οδηγίας, απαιτούν κατ' εξαίρεση την υποβολή νέας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 18 Η εκκαλούσα υποστηρίζει ότι η «νομοθεσία Seveso» πρέπει να παρέχει στον φορέα εκμετάλλευσης εγκατάστασης επεξεργασίας αποβλήτων τη δυνατότητα να αποδείξει ότι η παρουσία επικίνδυνων ουσιών στη μονάδα του δεν υπερβαίνει ποτέ την «κατώτερη βαθμίδα» μέσω ενός συστήματος διαχείρισης το οποίο προβλέπει τη διαρκή παρακολούθηση των ουσιών που υπάρχουν στη μονάδα. Το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση όπως η ιταλική, η οποία απαγορεύει άλλους τρόπους διαβίβασεως πληροφοριών πέραν αυτών που περιγράφονται ανωτέρω.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι καθοριστικής σημασίας να αποσαφηνιστεί η έννοια της «ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών» που ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 12, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ και επαναλαμβάνεται στην εθνική νομοθεσία.
- 20 Κρίσιμη είναι επίσης η ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2012/18/ΕΕ, κατά το οποίο «[τ]α κράτη μέλη απαιτούν από τον φορέα εκμετάλλευσης να διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή κοινοποίηση που να περιέχει» μεταξύ άλλων, «επαρκείς πληροφορίες για την ταυτοποίηση των σχετικών ή ενδεχόμενων επικίνδυνων ουσιών και της κατηγορίας τους».
- 21 Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης της εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, η οποία, προβλέποντας ότι ο φορέας εκμετάλλευσης υποχρεούται «να διαβιβάζει, με τον τρόπο που προβλέπεται στην παράγραφο 5 [...], κοινοποίηση, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 5» και η οποία περιέχει τα στοιχεία που απαριθμούνται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, επιτρέπει μόνο έναν τρόπο διαβίβασης των εν λόγω στοιχείων.
- 22 Μολονότι η διάταξη της οδηγίας αφήνει ορισμένο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας για τις επιλογές εφαρμογής, εστιάζοντας αποκλειστικά στην «αποτελεσματικότητα» του συστήματος, δεν φαίνεται να εμποδίζει το κράτος μέλος να επιλέξει «έναν μόνο τρόπο» γνωστοποίησης των πληροφοριών.

- 23 Η διάταξη της οδηγίας επιτρέπει στον φορέα εκμετάλλευσης να προβεί σε «κοινοποίηση» και η έκφραση που χρησιμοποιείται από την οδηγία δεν φαίνεται να απαιτεί προκαθορισμένο τρόπο: τούτο καθιστά δυσχερή την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας και θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποκλίσεις στη νομολογία εντός της Ένωσης, σύμφωνα με το κριτήριο που εκτίθεται στη σκέψη 37 της διάταξης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-144/22.
- 24 Ούτε οι διάδικοι ούτε το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσαν ιδιαίτερες αποκλίσεις στις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας, λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων που εκτίθενται στη σκέψη 40 της διάταξης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-144/22.
- 25 Ωστόσο, κατά το αιτούν δικαστήριο, είναι δύσκολο να ερμηνευθεί η χρήση, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας, του όρου «κοινοποίηση», διότι, αφενός, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι ο όρος αυτός πρέπει να νοείται υπό την έννοια που έχει ορίσει κάθε εθνικός νομοθέτης και, αφετέρου, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι «κοινοποίηση» σημαίνει ότι ο φορέας εκμετάλλευσης μπορεί να χρησιμοποιήσει κάθε μορφή γνωστοποίησης πληροφοριών (σκέψη 41 της διάταξης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-144/22, κατά την οποία το δίκαιο της Ένωσης χρησιμοποιεί «δική του [ορολογία] και αυτοτελείς έννοιες»).
- 26 Συναφώς, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η ευρωπαϊκή οδηγία –ερμηνευόμενη σύμφωνα και με τις αρχές της Συνθήκης για τον ανταγωνισμό και την ελευθερία εγκατάστασης– δεν επιτρέπει στον εθνικό νομοθέτη να επιβάλει «έναν μόνο τρόπο» (διαβίβαση υπεύθυνης δήλωσης με ανάληψη της ποινικής ευθύνης σε περίπτωση ψευδών δηλώσεων), αποκλείοντας άλλες τεχνολογικά πιο καινοτόμες και προηγμένες μορφές ελέγχου και παρακολούθησης, λιγότερο περιοριστικές του ανταγωνισμού στο έδαφος της Ένωσης, οι οποίες είναι εξίσου αποτελεσματικές αλλά απλούστερες και λιγότερο επαχθείς για τις επιχειρήσεις.
- 27 Το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) επισημαίνει ότι το ζήτημα είναι κρίσιμο, διότι, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 2012/18/ΕΕ αντιτίθεται (ή όχι) σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει έναν μόνο τρόπο γνωστοποίησης πληροφοριών, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) θα εκτιμήσει εάν η ιταλική διοίκηση ήταν υποχρεωμένη να παράσχει (ή όχι) στην εκκαλούσα τη δυνατότητα να γνωστοποιήσει τις πληροφορίες με διαφορετικούς τρόπους και, κατά συνέπεια, θα εκτιμήσει εάν η προσβαλλόμενη απόφαση όχλησης είναι νόμιμη ή παράνομη.
- 28 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί επίσης από το Δικαστήριο να αποφανθεί, έστω και παρεμπιπτόντως, επί του ζητήματος στο οποίο αναφέρονται τα δύο πρώτα ερωτήματα στην υπόθεση C-144/22, σχετικά με τη φύση της προδικαστικής παραπομπής και τις ιδιαιτερότητες της ιταλικής εθνικής νομοθεσίας περί αστικής ευθύνης του δικαστή λόγω μη υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως όταν αυτή είναι υποχρεωτική (άρθρο 2, παράγραφος 3 bis, του νόμου 117 του 1988).

- 29 Το αιτούν δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, τη σταθερή προσέγγιση που διατύπωσε το Δικαστήριο επί του πρώτου από τα ερωτήματα αυτά και, αφετέρου, την κρίση περί προδήλως απαράδεκτου χαρακτήρα του δεύτερου από τα ερωτήματα αυτά, εκτιμά ότι πρέπει να προσδιορίσει το ίδιο μια ερμηνευτική αρχή εν προκειμένω, αναζητώντας τη λύση στις ευρωπαϊκές πηγές και τις εκτιμήσεις που έχουν ήδη εκθέσει το Δικαστήριο (ιδίως στην απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799) και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων, καθώς και στο πλαίσιο της σύγκρισης με άλλα ανώτατα διοικητικά δικαστήρια στο πλαίσιο της επίσημης συνεδρίασης της A.C.A. - Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions [Ένωσης των Συμβουλίων Επικρατείας και των Ανωτάτων Διοικητικών Δικαστηρίων] που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2023 στη Σουηδία.
- 30 Αφενός, επαναλαμβάνει τη σημαντική συμβολή των ιταλικών δικαστηρίων στον πανευρωπαϊκό διάλογο μεταξύ του Δικαστηρίου και των Ευρωπαίων δικαστών, μεταξύ άλλων μέσω του μηχανισμού της προδικαστικής παραπομπής.
- 31 Αφετέρου, επισημαίνει ότι ο μεγάλος αριθμός υποθέσεων προδικαστικής παραπομπής από τα ιταλικά δικαστήρια, ιδίως το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας), σε σύγκριση με τις υποθέσεις των ανώτατων (διοικητικών) δικαστηρίων άλλων κρατών μελών, καταδεικνύει τον κίνδυνο το εργαλείο της προδικαστικής παραπομπής να χρησιμοποιείται από τα δικαστήρια ως μέσο «αυτοάμυνας» και αυτομάτως, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου η εφαρμοστέα στη συγκεκριμένη περίπτωση εθνική νομοθεσία δεν εγείρει αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητά της με το δίκαιο της ΕΕ, σύμφωνα με τις αρχές της *acte clair*. Και τούτο διότι η προαναφερθείσα ιταλική νομοθεσία περί ευθύνης του δικαστή θα μπορούσε να επηρεάσει τη στάση του εθνικού δικαστηρίου, οδηγώντας το στη διατύπωση ερωτημάτων τα οποία είναι προδήλως απαράδεκτα για τον λόγο και μόνον ότι ορισμένοι διάδικοι επικαλούνται τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής αποζημιώσεως σε περίπτωση μη υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως (βλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2023, *Hera Luce*, C-407/23, EU:C:2023:981).
- 32 Σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, με την απόφαση C-561/19, *Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi* (ιδίως σκέψεις 50, 51 και 53 έως 55), το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι, σε περίπτωση «υποχρεωτικής» προδικαστικής παραπομπής, δεν πρόκειται για «υποχρέωση αυτόματης παραπομπής» *àνευ ετέρου*, αλλά για «υποχρέωση εκδόσεως αποφάσεως επί της αιτήσεως παραπομπής και αιτιολογήσεως» σχετικά με τις περιστάσεις που την αποκλείουν, σύμφωνα με την πάγια νομολογία της Ένωσης σχετικά με την *acte clair*, *acte éclairé* και σχετικά με τη λυσιτέλεια του ερωτήματος που έθεσαν οι διάδικοι ως προδικαστικό ερώτημα.
- 33 Τα συμπεράσματα αυτά επιβεβαιώνονται από τις αρχές που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, *Ullens de Shooten και Rezabek κατά Βελγίου*, CE:ECHR:2011:0920JUD000398907· απόφαση της 10ης Απριλίου 2012,

Vergauwen κ.λπ. κατά Βελγίου, CE:ECHR:2012:0410DEC000483204, σκέψεις 87 έως 106, και ιδίως σκέψεις 89 έως 91). Ειδικότερα, με την προαναφερθείσα απόφαση, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι η αιτιολογία της μη παραπομπής αρκεί για να αποφευχθεί παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.

- 34 Κατά συνέπεια, εφόσον το εθνικό δικαστήριο αιτιολογεί ρητώς τη μη υποβολή αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως, δεν θεμελιώνεται ευθύνη του δικαστή για αποζημίωση και/ή πειθαρχική ευθύνη, διότι, σε αντίθετη περίπτωση, θίγεται η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας.
- 35 Εν κατακλείδι, σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, για να προσδιοριστεί η ενδεχόμενη ευθύνη του δικαστή λόγω μη υποβολής αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως στο Δικαστήριο, πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον η τήρηση ή μη της υποχρέωσης αιτιολογήσεως σε σχέση με την απόφαση που δεν διέταξε την προδικαστική παραπομπή.